

Selb

29/XII/44

Echa brazylijskie spraw angielsko-polskich

Trudności polityki brytyjskiej w sprawach belgijskich, greckich, włoskich i polskich odbijają się na terenie Brazylii żywym echem.

Niewątpliwie zniechęcenie opinii brazylijskiej byłoby dla propagandy brytyjskiej dotkliwym ciosem na tym terenie, ponieważ w Ameryce Południowej w ogóle, a w Brazylii w szczególności istnieje zadawniona legenda wojen imperjalistycznych (legenda, ongiś kultywowana przez propagandę niemiecką, operująca argumentem "Lebensraum" i propagandę faszystowską o narodach ubogich i bogatych). Istnieje również zakres, który poprzedził obecną fazę dobrych stosunków między Brazylią i Wielką Brytanią dawną legendą: "perfidie Albion" - legenda, której podtrzymywanie byłoby na tym, dalekim terenie, operującym pojęciem wojen imperjalistycznych (wojen potencji, wygrywających małych) - dla propagandy brytyjskiej z wielką szkodą.

Przesyłam w załączeniu notatkę (w języku włoskim), którą otrzymałem od włoskiego informatora Amerykanów.

Wynika z tej notatki jasno w jakim kierunku informowani są o nastrojach Polaków z S. Paulo Amerykanie.

Przesyłam równocześnie pismo X. Olgierda Czartoryskiego do członków komitetu międzyaljanckiego w Rio de Janeiro.

Na posiedzeniu tego komitetu w dn. 18 bm. X. O. Czartoryski zamierzał odczytać to pismo (w znacznie ostrzejszej redakcji), ale wskutek przegłosowania go przez większość członków, zostało mu to uniemożliwione (prezes komitetu stał na stanowisku, iż osobiste motywy X. Olgierda nie mogą interesować komitetu, jako instytucji i większość członków poparła stanowisko prezesa).

Wskutek powyższego X. O. Czartoryski stanowisko swe przedstawił w piśmie, rozesłanem do wszystkich członków komitetu (15 reprezentantów kolonii, 15 obserwatorów dyplomatycznych, reprezentant Coordinator's Office of Inter-American Affairs i Dyrektor biura prasowego t. zw. Servico Inter-aliado de Informaçoes).

Sprawa -nieulega to wątpliwości- została fatalnie przeprowadzona. X. O. Czartoryski mógł, gdyby inaczej sprawę postawił - list swój odczytać i prezes komitetu pozwolić mu na to (co byłoby lepsze zarówno z punktu widzenia polskiego, jak brytyjskiego, bo nienadałoby sprawie rozgłosu, przy jednoczesnym zachowaniu pierwotnej redakcji pisma X. Olgierda). Również Posel RP. w Rio mógł wykorzystać reakcję X. Olgierda w stosunkach z ambasadą brytyjską, tj. powstrzymać X. Czartoryskiego od ogłaszania listu i rezygnacji, dając mu wzajemian (i sprawie polskiej): poinformowanie ambasadora angielskiego o reakcji kolonii polskiej w Brazylii (celem poinformowania Foreign Office). Byłoby to niewątpliwie i ~~byłoby~~ dowodem lojalności wobec Brytyjczyków i zistotną korzyścią dla sprawy polskiej, przy

Proniemieckie elementy w Brazylii (mjr. Felinto Müller, b. szef policji, który niebawem ma być mianowany ppłk. pomimo sprawowania cywilnego urzędu) twierdzą ~~na~~ na terenie Rio, iż "sprawa grecka i sprawa polska znaczą początek końca stosunków anglo-rosyjskich i amerykańsko-angielskich wzgl. amerykańsko-rosyjskich."

(Dodać należy ~~nawiasem~~, iż następcą X. Czartoryskiego jest hr. Adam Tarnowski, z którym dyrektor "Servico Inter-aliado", K. Wrzos ścisłe oczywiście współpracował).

I POLACCHI DI S. PAULO E I FUTURI CONFINI DELLA POLONIA

(a. g.)

I polacchi di S. Paulo erano già sul piano della rassegnazione per ciò che concerne la cessione della Polonia orientale. Perciò le loro reazioni al discorso di Churchill non sono violente. Notiamo soltanto:

- 1) Un profondo malcontento per la perdita ormai considerata ineluttabile dei territori dell'est.
- 2) Una profonda sfiducia circa la reale futura autonomia politica della Polonia.
- 3) Riconoscimento della vantaggiosità del compenso territoriale offerto alla Polonia. Tale vantaggio territoriale appare però fittizio, perchè nessuno crede nella incapacità perpetua dei tedeschi di riprendere le armi per recuperare la Prussia Orientale.
- 4) Profondo malumore e disgusto per la politica inglese, accusata di aver abbandonato la difesa degli interessi polacchi.
- 5) Accresciuto timore per la marcia verso l'ovest dell'imperialismo russo.
- 6) Limitata fiducia nella possibilità degli Stati Uniti di difendere ulteriormente gli interessi polacchi, nonostante la dichiarazione Stettina.

Parlando con i polacchi di S. Paulo si ha l'impressione di parlare con dei veri sconfitti. Solo qualche giovane a tendenza comunista rivela fervore politico. Tutti gli altri appaiono sfiduciati, delusi e cercano delle evasioni di carattere individuale. La prima e più tipica di queste evasioni consiste nel proposito di non tornare in patria, di avere dei figli brasiliani.

o o o

Ricordiamo che la vecchia emigrazione polacca (le statistiche ufficiali denunciano 19,500 polacchi giunti nello Stato di S. Paulo per via di mare negli ultimi 50 anni: - cifra che deve essere maggiorata di quella degli immigrati per via terrestre e dei clandestini) era in gran parte assimilata. La meno assimilata è forse una piccola colonia di lavoratori agricoli nel Paraná. Comunque, questa vecchia emigrazione polacca - formata in gran parte da operai, artigiani, piccoli commercianti e priva di una media/e alta borghesia come quella italiana, portoghese, spagnola, siria, francese - ha sempre cercato di integrarsi profondamente nell'ambiente locale. La nuova emigrazione dell'epoca della guerra o degli anni immediatamente precedenti, è, naturalmente, assai più differenziata. Però i polacchi ebrei - assai numerosi - rivelano tendenze sempre più accentuate verso l'ebraismo. Gli ultimi avvenimenti hanno, in un certo senso, aumentato in molti - ebrei e non ebrei - il distacco dalla madre patria. "L'offrire la Prussia Orientale alla Polonia - ci ha detto un intellettuale polacco - significa garantire una nuova guerra ai nostri figli. Mio figlio sarà brasiliano."

/opatia